

Briuselis, 2015 04 22
COM(2015) 178 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl savanoriškos žaidimo konsolių ekologinio projektavimo sistemos

{SWD(2015) 88 final}
{SWD(2015) 89 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl savanoriškos žaidimų konsolių ekologinio projektavimo sistemos

1. Įvadas ir pagrindiniai teisės aktai

Tam tikroms pirmenybinėms gaminių grupėms taikomų ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo teisinis pagrindas yra 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (Ekologinio projektavimo direktyva)¹.

Pagal Ekologinio projektavimo direktyvos 15 straipsnio 2 dalies a–c punktus pirmenybinei gaminių grupei taikoma arba privaloma įgyvendinimo priemonė (t. y. Komisijos reglamentas), arba savireguliacinio priemonė (pvz., savanoriškas sektorius susitarimas), jei tos grupės gaminiai atitinka tris sąlygas: i) jų pardavimo apimtis yra didelė, ii) jie daro svarbų poveikį aplinkai ir iii) jie turi didelį poveikio aplinkai gerinimo potencialą.

Be to, Ekologinio projektavimo direktyvos 18 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad pirmenybinėms gaminių grupėms turėtų būti taikomi alternatyvūs veiksmai, kaip antai sektorius savireguliacinis ar savanoriški susitarimai, o ne privalomos įgyvendinimo priemonės, jeigu galima tikėtis, kad tokiais veiksmais politikos tikslų bus pasiekta greičiau arba pigiau, nei privalomais reikalavimais.

Taikant Ekologinio projektavimo direktyvą įgyvendinimo priemonių alternatyva gali būti laikomi savanoriški susitarimai arba kitos savireguliacinio priemonės, jei jie atitinka Ekologinio projektavimo direktyvos VIII priede nustatytus kriterijus.

2. Savanoriška sistema, kurią sektorius siūlo taikyti žaidimų konsolėms

2009–2011 m. darbo plane, nustatytame pagal Ekologinio projektavimo direktyvą, garso ir vaizdo atkūrimo įrenginių grupė priskirta gaminiams, turintiems didelių rentabilaus išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo galimybių.

Komisija atliko garso ir vaizdo atkūrimo įrenginių, įskaitant žaidimų konsoles, parengiamąjį tyrimą.

Atlikus parengiamąjį tyrimą² patvirtinta, kad ši gaminių grupė atitinka Ekologinio projektavimo direktyvos 15 straipsnyje išvardytus kriterijus. Visų pirma, jų pardavimo apimtis yra didelė, jie daro svarbų poveikį aplinkai ir turi didelį poveikio aplinkai gerinimo potencialą. Todėl garso ir vaizdo atkūrimo įrenginiams galėtų būti taikoma įgyvendinimo arba savireguliacinio priemonė.

Budėjimo režimu veikiančių ir išjungtų vaizdo grotuvų bei vaizdo įrašymo įrenginių ir projektorių elektros energijos suvartojimas jau yra tinkamai sureguliuotas Komisijos reglamentu Nr. 1275/2008 dėl ekologinio projektavimo (vadinamuoju Budėjimo režimo reglamentu). Per ateinančius metus šių gaminių rinka turėtų mažėti, nes garso ir vaizdo turinys vis dažniau prieinamas naudojantis srautinio duomenų siuntimo įrenginiais ir įtaisais be medijų (*media-less devices*). Vienintelis šių gaminių rinkos segmentas, kuris ateinančiais metais turėtų plėstis, yra žaidimų konsolės.

¹ OL L 285, 2009 10 31, p. 10.

² EuP parengiamasis tyrimas „Ekologinio projektavimo direktyva ir tolesni veiksmai“, EuP grupės analizė (I), ENTR Lot 3, Garso ir vaizdo atkūrimo įrenginiai. Galutinės tyrimo ataskaitos paskelbtos 2010 m. lapkričio mėn. Tyrimas paskelbtas http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/product-groups/sound-imaging/files/lot3-sound-and-image-final_en.pdf

Žaidimų konsolių rinkoje veikiančios įmonės pasiūlė savanorišką susitarimą, kuriame būtų nustatyti konkretūs ekologinio projektavimo reikalavimai, taikytini ES rinkai teikiamų modelių žaidimų konsolėms, kurios aktyvaus žaidimo metu suvartoja daugiau kaip 20 vatų elektros energijos. Susitarimą dėl savanoriškos sistemos šalys pasirašė 2014 m. balandžio mėn.

Vertinama, kad dėl savanorišką susitarimą pasirašiusiųjų šalių įsipareigojimų 2020 m. bus sutaupyta 1 TWh (atitinkamai neišmesta 0,494 Mt CO₂³).

Komisija⁴ atliko išsamų sektoriaus pasiūlytos savanoriškos sistemos poveikio vertinimą ir konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis pagal Ekologinio projektavimo direktyvos 18 straipsnį sukurtame Ekologinio projektavimo konsultacijų forume⁵.

Poveikio vertinimo išvada – taikant siūlomą savanorišką sistemą politikos tikslai būtų pasiekti greičiau ir pigiau, nei nustačius privalomuosius reikalavimus. Taip pat padaryta išvada, kad, kaip reikalaujama Ekologinio projektavimo direktyvos VIII priede, siūloma sistema atitinka visas Sutarties nuostatas (visų pirma vidaus rinkos ir konkurencijos taisyklės), ES tarptautinių įsipareigojimų nuostatas (įskaitant daugiašalės prekybos taisyklės), Ekologinio projektavimo direktyvos tikslus ir konkrečius vertinimo kriterijus, t. y.: i) atvirumo dalyvavimui, ii) pridėtinės vertės, iii) reprezentatyvumo, iv) kiekybinių ir tarpinių tikslų, v) pilietinės visuomenės dalyvavimo, vi) stebėjimo ir pranešimų, vii) savireguliacijos iniciatyvos administravimo rentabilumo, viii) tvarumo ir ix) paskatų suderinamumo.

3. Savanoriško susitarimo elementai

Savanorišku sektoriaus susitarimu nustatomi konkretūs ES rinkai teikiamų žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimai.

Kaip reikalaujama Ekologinio projektavimo direktyvoje, šią savanorišką programą pasirašiusios šalys sudaro didžiąją atitinkamo ekonomikos sektoriaus dalį. Kiekviena susitarimą pasirašiusi šalis įsipareigoja užtikrinti, kad ne mažiau kaip 90 % visų žaidimų konsolių, kuriuos ji pateikia rinkai, atitiktų galiojančius minimalius energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus.

Be ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo, susitarimu įsteigiami du administraciniai organai:

- valdymo komitetas, kurį sudaro susitarimą administruojančių pasirašiusiųjų šalių atstovai ir stebėtojai, kuriais gali būti Europos Komisijos, ES valstybių narių, aplinkosaugos ir vartotojų organizacijų atstovai, ir
- valdymo komiteto skiriamas nepriklausomas tikrintojas, kuris vertina, kaip atskiros pasirašiusiosios šalys laikosi susitarimu prisiimtų įsipareigojimų ir Komisijai teikia susitarimo laikymosi ataskaitas⁶.

Susitarime taip pat nustatomi ataskaitų teikimo įpareigojimai, t. y. kad kiekviena pasirašiusioji šalis nepriklausomam tikrintojui turi pateikti prašomą informaciją, kitaip ji gali netekti pasirašiusiosios šalies statuso.

Be to, susitarime numatyta procedūra, pagal kurią valdymo komitetas gali pakeisti susitarimo nuostatas, visų pirma priderindamas reikalavimų griežtumą prie rinkos situacijos.

³ Remiantis 2014 m. Energijos ir klimato kaitos departamento gairėmis

⁴ Palanki Poveikio vertinimo valdybos nuomonė dėl poveikio vertinimo priimta 2013 m. kovo 27 d.

⁵ 2012 m. lapkričio 9 d. žaidimų konsolėms taikytina savanoriška sistema buvo aptarta Ekologinio projektavimo konsultacijų forume.

⁶ Susitarimo laikymosi ataskaitos pateikiamos suinteresuotosioms šalims ir su jomis aptariamos.

Kad visoms suinteresuotosioms šalims, visų pirma toms, kurios gali prisijungti prie susitarimo, būtų laiku pateikiama teisinga naujausia informacija apie žaidimų konsolėms taikomus reikalavimus, naujausia savanoriško susitarimo redakcija bus visada skelbiama ekologinio projektavimo politikai skirtoje Komisijos svetainėje „Europa“⁷ ir šiai sistemai skirtoje svetainėje⁸ kartu su poveikio vertinimu ir šia ataskaita. Šioje specialioje svetainėje taip pat bus pateikiama informacija apie visų pasirašiusiųjų šalių ES rinkai pateiktų žaidimų konsolių modelių technines specifikacijas ir savybes.

4. Savanoriškos sistemos priėmimas

Kadangi pagal savanorišką sistemą, kurią sektorius siūlo taikyti žaidimų konsolėms, politikos tikslai bus pasiekti greičiau ir pigiau nei nustatčius privalomus reikalavimus ir kadangi ji atitinka visus Ekologinio projektavimo direktyvos VIII priede nustatytus kriterijus, Komisija pripažįsta, kad ES rinkai teikiamoms žaidimų konsolėms taikytina sektoriaus nustatyta savanoriška žaidimų konsolių ekologinio projektavimo sistema. Sistemos sąlygos nustatytos sektoriaus sudarytu savanorišku susitarimu.

Komisija mano, kad ši savanoriška sistema yra tinkama ekologinio projektavimo įgyvendinimo priemonės alternatyva. Todėl, kol savanoriškas susitarimas ir visos pagal pasiūlytą savanorišką sistemą sudarytos jo vėlesnės redakcijos, Komisijos nuomone, atitiks Ekologinio projektavimo direktyvos tikslus ir joje nustatytus bendruosius principus, Komisija nenustatys privalomų ES rinkai teikiamų žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimų.

Visų pirma, savanoriška sistema visą jos taikymo laikotarpį turi atitikti Ekologinio projektavimo direktyvoje nustatytus bendruosius principus, įskaitant: indėlį į Ekologinio projektavimo direktyvos politikos tikslus; atvirumą dalyvauti visoms žaidimų konsolių rinkoje veikiančioms įmonėms; didžiosios atitinkamo ekonomikos sektoriaus dalies aprėptį⁹; jos sąlygų aiškumą ir vienareikšmiškumą; skaidrumą; gerai parengtą stebėjimo sistemą; tai, kad nebūtų užkraunama neproporcinga administracinė našta.

Be to, taikant visus savanorišku susitarimu ir visomis pagal savanorišką sistemą sudarytomis jo vėlesnėmis redakcijomis nustatytus konkrečius ES rinkai teikiamų žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimus turėtų būti gaunama pridėtinė vertė, t. y. užtikrinamas geresnis gaminių, kuriems tie reikalavimai taikomi, aplinkosauginis veiksmingumas.

Be to, Komisijos ir suinteresuotųjų šalių pageidavimu, savanoriškos sistemos dalyviai turi:

- nuolat vertinti sistemos taikymo pažangą,
- bendradarbiauti su Komisijos tarnybomis, valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis siekiant nuolat gerinti žaidimų konsolių aplinkosauginį veiksmingumą: visų pirma, nuolat peržiūrėti savanorišku susitarimu nustatytus energijos suvartojimo tikslinius rodiklius ir prireikus įtraukti kitus aplinkosauginius aspektus,
- bendradarbiauti su Komisijos tarnybomis, valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis siekiant tobulinti ataskaitų teikimo mechanizmą ir stebėjimo bei audito taisykles,
- savanoriškame susitarime nustatytais terminais pateikti atitinkamus duomenis, kad Komisija ir suinteresuotosios šalys galėtų stebėti, kaip siekiama susitarimo tikslų; kiekviena pasirašiusioji šalis įsipareigoja teikti informaciją apie visus ES rinkai pateiktus žaidimų konsolių modelius, t. y. kiekvieno modelio, kuriam taikomas

⁷ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/labelling/agreements_en.htm.

⁸ www.xxx.eu

⁹ Bent 70 % rinkai pateikiamų gaminių.

savanoriškas susitarimas, energijos suvartojimą ir kitas savanoriškame susitarime numatytas aplinkosaugines charakteristikas (pvz., informavimo reikalavimus), ir

- stengtis užtikrinti aktyvų galimų susitarimo šalių dalyvavimą sistemoje.

5. Savanoriškos sistemos stebėjimas

Kaip reikalaujama Ekologinio projektavimo direktyvos VIII priedo 6 punkte, Komisija, padedama Ekologinio projektavimo konsultacijų forumo ir Ekologinio projektavimo direktyvos 19 straipsnio 1 dalyje nurodyto komiteto, stebi, kaip taikoma savanoriška sistema, visų pirma, ar ji atitinka bendruosius principus ir ar tinkami savanorišku susitarimu ir visomis jo vėlesnėmis redakcijomis nustatyti ekologinio projektavimo reikalavimai.

Komisija daugiausia dėmesio skirs Ekologinio projektavimo direktyvoje, esamose Komisijos gairėse ir pačiame susitarime nustatytiems ataskaitų teikimo įpareigojimams ir stebėjimo taisyklėms. Visų pirma Komisija tikrins, ar susitarimo nuostatos ir tai, kaip jas taiko pasirašiusiosios šalys, Komisijai ir suinteresuotosioms šalims (įskaitant nacionalines institucijas) užtikrina galimybę veiksmingai stebėti susitarimo taikymo efektyvumą ir tai, kaip jis atitinka savo tikslus.

Jei Komisija padarys išvadą, kad savanoriška sistema nebeatitinka Ekologinio projektavimo direktyvos tikslų ir bendrųjų principų ir (arba) savanoriškos sistemos pasirašiusiosios šalys ilgainiui nuolat nemažina savanoriškame susitarime nurodytų energijos suvartojimo tikslinių rodiklių, netobulina su neenerginiais aspektais susijusių reikalavimų arba prireikus į vėlesnes redakcijas neįtraukia kitų aplinkosauginių aspektų, Komisija priims žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimus kaip privalomą įgyvendinimo priemonę.

6. Išvados

Sektoriaus pasiūlyta žaidimų konsolių ekologinio projektavimo sistema atitinka visas Sutarties nuostatas, ES tarptautinius įsipareigojimus ir konkrečius vertinimo kriterijus, todėl pagal Ekologinio projektavimo direktyvą ji laikoma priimtina.

Komisijos vertinimo išvada – taikant šią savanorišką ekologinio projektavimo sistemą politikos tikslai bus pasiekti greičiau ir pigiau, nei nustačius privalomus reikalavimus.

Komisija pripažįsta, kad ES rinkai teikiamoms žaidimų konsolėms turėtų būti taikoma savanoriška ekologinio projektavimo sistema. Sistemos sąlygos išdėstytos sektoriaus sudarytame savanoriškame susitarime.

Komisija mano, kad ši savanoriška sistema yra tinkama ekologinio projektavimo įgyvendinimo priemonės alternatyva, todėl kol kas nenustatys privalomų ES rinkai teikiamų žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimų.

Komisija nuolat stebės, kaip taikoma savanoriška sistema. Jei stebint paaiškėtų, kad sistema nebeatitinka Ekologinio projektavimo direktyvos tikslų ir bendrųjų principų, Komisija galės nustatyti žaidimų konsolių ekologinio projektavimo reikalavimus kaip privalomą įgyvendinimo priemonę.